

EDINOST

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
danjih ob **torških, četrških**
in **sobotnih**. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za en mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50
za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.—
za vsa leta . . . 12.— „ „ „ 18.—
Naročnine se plačevati naprej na naročbe
brez priložene naročilne se uprava ne
ozira.
Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč.
izven Trsta po 4 nč.

Oglasi se računajo po tarifi v postit: za
naslov z dobitimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
Poslana, osamljena in javna zahvala, do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
ulica Casserna št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovana se ne
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglašje spro-
jema upravnistično ulico Molino pic-
colo št. 3, II. nadst. Naročnine in oglašje
je plačevati loco Trst. Odpri reklama
cijo se prosto pošilja.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Na višku domišljavosti, nedoslednosti in — strahu!

V zadnji „Naši Slogi“ čitamo zanimivih re-
trospektivnih in značilnih črtic o zbornici poslan-
cev; o vzrokih preranemu zaključanju zadnjega,
dvanajstega zasedanja državnega zbora; o nemških
poslancih raznih barv in o nadah, ki so jih gojili
— italijanski poslanci ob svojem dohodu na
Dunaj. Te črtice so pisane toli mično in zanimivo
— vidi se jim, da so prišle iz spretnega peresa —
da smo sklenili, da jih priobčimo čim prej tudi v
tem listu. Kakor pa je človeškemu životu najbližja
srajca, tako zanima nas najbolj, kar je povedano
o nakanah, nadah in domišljijah naših ljubih so-
deželanov druge narodnosti, s katerimi nam je
— po previdnosti božji — živeti v tesni zvezi in
neprestavi dotiki. Tem ljubim sodeželanom našim
je vrli sotrudnik „Naše Sloge“ posvetil daljšo čr-
tico. Ta pride seveda prva na vrsto. Danes ne,
ker smo v sobotnih večernih izdanjih navadno v
stiskah radi prostora.

Naši sotrudniki so namreč ravno taki sitneži,
kakor naši trgovci, stoječi v zvezah z — inserat-
nim delom našega lista: ti in oni silijo v ono šte-
vilko, ki prihaja čitateljem v roke tisti dan, ko
imajo poslednji največ časa: ob nedeljah.

Da ne postanemo torej predolgi s tem svojim
člankom, hočemo se zadovoljiti za danes z za-
ključnimi odstavki omenjene črtice, ki se glasé:

„Italijanski poslanci so prišli na Dunaj v
trdni veri, da jim bode možno tlačiti Hrvate in
Slovence v Primorju s pomočjo državnega zbora.

Računali so, da bodo mogli v kolo, kjer bodo
— poleg Nemcev — tudi Poljaki in Čehi.

Toda, kmalu so se uverili, da Poljaki in Čehi
nočejo stopiti ž njimi v jedno in isto društvo.

To spoznanje jih ni le razočaralo, ampak tudi
razjezilo jih je v prvem hipu tako, da so se v
prvem pričetku pridružili onim, ki so deli pod ob-
tožbo pet ministrov, med istimi tudi ministerskega
predsednika grofa Badeni.

Minister predsednik grof Badeni jim je rekel
baje o tej priliki: Ko ste vi zapustili mene, za-
pustiti hočem tudi jaz — vas!

Italijani so se prestrašili. In ko so videli, da
se ministerstvo ne boji njih groženj, in ko so bili
v razpravi o stanju v Primorju naslikani — ka-
koršni so, in je bilo dokazano, da so to, kar so,
večinoma le s pomočjo drugih: tedaj so se umak-
nili, niso več glasovali z nemškimi liberalci in na-
cijonalci, ampak z večino zbornice poslancev, v
kateri so vsi zastopniki naroda hrvatskega in slo-
venskega in med temi tudi poslanca dr. Laginja
in prof. Spinčič.

Storili so to iz sile in — strahu, da jih ne
zapusté oni, katerih pomočjo so to, kar so, in brez
katerih ne bi mogli vladati nad nami, kakor vla-
dajo v resnici.

Po tem svojem postopanju vidijo se smešni
mnogim. Oni koketujejo z nemškimi liberalci in
nacijonalci, glasujejo pa — proti njim in največ-
krat tako, kakor glasujejo od njih toli obsova-
ljeni konservativni zastopniki nemški. Tako ne mo-
rejo mnogo zidati nanje ni konservativci ni libe-
ralci. Vse njih vedenje ne gre za tem, da bi
branili kako pravo svojega naroda, ampak le za
tem, da zabranjujejo, da Hrvatje in Slovenci ne
pridejo do svojega prava“.

Tem črticam je vspešna vest, ki jo prinaša
zadnje „Jedinstvo“, da se je namreč grof Badeni
pogajal tudi z Italijani za vstop v večino. Ti pa
da so privolili le s tem pogojem, da bodo iz-
ključeni iz večine vsi hrvatski in
slovenski poslanci.

Tako smo čuli torej marsikaj o domišljavosti
Italijanov, o njih nadah začetkom zasedanja, o
nedoslednosti v njih poznejem postopanju in o njih
strahu, da ne bi izginila enojka vlade izpred one
niče, ki bi jo predstavljali oni brez pomoči vladnega
aparata.

Tu imamo portrét naše italijanske gospode!
Res pravi portrét, kajti vse črtice na tej sličici se
strinjajo z vsem, kar smo imeli prilike opazovati
na njih od nekdaj sem in sosedno v zadnjih dobah.

Saj nam je še živo v spominu, kako so se
povodom zadnjih volitev povzpeli na višek baha-
vosti, češ: sedaj boste videli in čuli čudežev, ki
jih bodo delali Hortis, Mauroner in družba. Sedaj
še le se odpro oči vsemu svetu, sedaj, ko zasveti
luč govorniška gospoda — Mauronerja! Sedaj še le
izve svet resnico o Primorski; zbornica se uveri
o barbarstvu Slovanov in prepričana bode, da pro-
gressovski gospodstvo je pravi blagoslov božji —
ne, božji ne, ker progressovci ne žužijo radi o
božjih stvarih —, da je zločinec na civilizaciji
in kulturi oni, ki noče pripoznati tega gospodstva.
A oni ne bodo prosili milosti nikogar — kakor so
delali prejšnji poslanci tržaški —, ampak impono-
vati hočejo z nepobitoimi dokazi vladi in vsemu
svetu! Uverjeni so bili, da se povrnejo v Trst
kakor proslavljeni triumfatorji.

Na višku takih nad so odšli na Dunaj. Na
tem višku so balancirali — v glave-rokovicah! Da!
da še bolj podpró „svetost svoje stvari“, da tem
temeljiteje predložijo strmečim poslancem ne vemo
kolikoletno kulturo latinsko, prihajali so nekateri
med njimi vseje z glave-rokovicami in jih niso
snemali z rok vso sejo. To bi moralo, menili so, im-
ponovati, ako je še kaj zmislja na svetu o potrebnem
spoštovanju do nositeljev laške kulture. To je pač
višek domišljavosti in v takih vrtoglavih višinah
so si domišljali, da jih Poljaki in Čehi čutom ne-
opisne radosti in brezskrajnega občudovanja vsprej-
mo v svojo družbo in da zapoje zahvalno pesem
na nenadejani sreči, da so se toli sijajni predsta-
vitelji laške kulture ponižali do nižine zastopni-
kom naroda češkega in poljskega! Da, to so si
domišljali: da jim bodo Čehi in Poljaki pomagali
tlačiti Hrvate in Slovence!! Tako daleč sega laška
domišljavost, da so v resnici menili ta gospoda,
da le njih lepim obrazom in njih glave-rokovicam
na ljubo Čehi in Poljaki zatro v sebi najnaravniji
in najsvetejši čut: čut krvnega sorodstva, čut lju-
bezni do istokrvnih bratov! Drznost te italijanske
domišljavosti pa je tem gorostasnejša, ako pomislimo,
da so pričakovali, da se zastopniki imenovanih
dveh slovanskih plemen združijo z drugorodci, na
katerih strani so vse krivice, zoper sokrvne
brate, ki imajo vso pravico na svoji strani,
a morajo vendar trpeti vnebovprijočo
krivico.

Take nade, taki izrodki naravnost neverjetne
domišljavosti je jim seveda niso mogle izpolniti.
Kmalu bi prišlo razočaranje; bližnji dogodki že
so jih pahnil kruto z viška vrtoglavih nad. In
potem so jeli beračiti tam, kjer so hoteli impono-
vati; lizati onemu grofu Badenju, kateremu so
male popred hoteli narekovati pogoje, ako hoče,

da ga podpirajo oni: mogočni gospodje iz Trsta in
Istre, oni, ki nosijo svojo blestečo kulturo, ta fe-
nomen, v — glave-rokovicah; muzati so se jeli
okolo onih, ki so jim povedali glasno in jasno, da
so zavezniki istih Hrvatov in Slovencev, katere
naj bi bili pahnil iz večine po volji in ukazu laške
gospode. S kratka: iz diktatorjev in bahačev so
postali — berači. Ne potrebni, usmiljenja vredni
berači, ampak one vrste berači, ki se ti jočejo,
da bi moralo omečiti kamen, ako si jim dal novčič,
smuknejo hitro v — beznico. Postali so navidezno
skromni, ponižni; trpini, ki ne iščejo družega, nego
pravice in usmiljenja! Strah jih je napravil hi-
navce, strah, ko so videli, da so jim ljudje neko-
liko pogledali pod krinko in pod — glave-rokovice.
A kdor je hinavec; kdor drugače govori, nego
misli, kdor hoče slikati stvari drugače nego so,
kdor — da povemo najbolj izrazito — hoče pota-
jevati resnico: tak človek ne more biti dosleden v
svojem postopanju. Umevno je torej, zakaj so go-
spoda na krilih strahu tako naglo zleteli s trapec
domišljavosti in oholosti na trapec hinavstva in
nedoslednosti.

Svet se jim smeje. Mi jih ne obžalujemo, ker
niso vredni sočutja resnih politikov; pač pa po-
stajajo oni, ki so dobili v njih mesto
resnih braniteljev pravih koristij svojih volilcev, le
glumačev, ki balancirajo visoko gori na višku do-
mišljavosti, nedoslednosti in —
strahu!

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 12. junija 1897.

Cesarjeve besede o jezikovnih nare-
bah. Mi smo trdili že od prvega začetka in jasno
je moralo biti vsakomur, da so se jezikovne na-
redbe izdale izrecnim odobrenjem krone. V tem
domnevanju so nas popolnoma utrdila poročila o
vsprejemu načelnikov skupinam na desnici pred
cesarjem. Poročila so soglašala v tem, da je cesar
obsodil obstrukcijo in da je pohvalil nemške kon-
servativce, ker so bili toliko pravični, da so bra-
nili ta mali znak pravičnosti. Kako misli Njegovo
Veličanstvo o jezikovnih naredbah, pričajo besede
vladarjeve, kakor jih je natančno priobčil list „Lin-
zer Volksblatt“:

„Ako bi bil le količkaj misliti zamogel, da z
jezikovnimi naredbami v čem škodujem nemškemu
narodu, ne bi bil jih izdal. A vem, da so samo po-
vod drugim svrham. Veseli me, da so vsaj planin-
ska, zvesto nemška ljudstva v svojih zastopnikih pri-
stopila večini“. Več pač ni treba dostaviti nam.

Po tej izjavi — in ni dvomiti, da je av-
tentična — lahko rečemo torej, da se obstrukci-
onisti niso borili le proti večini in vladi, ampak
tudi proti Najvišji volji, ki je bila še vsikdar izraz
pravičnosti.

Shod socialistov na Dunaju. V večerajšnji
seji je poročal dr. Adler o organizaciji stranke.
Priporočal je resolucijo, glasom katere naj bi se
socialistiška stranka opirala na temeljno načelo,
da posamične skupine morajo biti neodvisne jedna
od druge v narodnem pogledu, a vse skupine mo-
rajo biti tesno spojene med seboj o vprašanjih med-
narodnega značaja. Načrt, kakor ga je izdelala
komisija, je ločen na dva dela; prvi del govori o
organizaciji vse socialne demokracije avstrijske,
drugi pa o organizaciji nemške socialne demokra-
cije v Avstriji. Vodstvo vse stranke bode podre-
jeno vodstvu, sestoječemu iz zastopnikov nemške,

češke, poljske, jugoslovanske in italijanske skupine. Načrt za organizacijo se je odobril. Vaprejala se je tudi resolucija o zakonodajstvu v varstvo delavcev in shod je izjavil svoje simpatije v prid železničarjem.

V Srbiji je sklicanje skupščine zbudilo bojazen, da sedanja vlada ne misli na kako preosnovno ustavo. „Odjek“ pravi nasproti temu, da minister-ski predsednik Simić misli na to, da vlada že meseca junija reši vprašanje ustave, vsled vnanjih dogodkov pa se je morala stvar še potisniti nazaj. Vlada je v očitnem dogledu morala ukreniti marsikaj, da je Srbija pripravljena za vse slučaje. To je storila vlada, ko je krona pritrdila temu. Vendar pa trajno ne more pogrešati podpore naroda in je morala sklicati skupščino.

V Belgiji se hoče uvesti splošna vojaška dolžnost in tako odpraviti predpravo plemstva in bogatašev, ki so se smeli čisto odkupiti. mej tem, ko je narod moral mesto njih nositi breme vojaštva. Konservativna vlada je sicer proti tej naredbi, a mnogo katoliških demokratov je za to, zlasti, ker se vsled te spremembe poviša vojska do 300.000 vojakov.

Pogajanja za mir med Grško in Turško napredujejo še vedno jako počasi. No, današnje vesti trde, da so dispozicije postale nekoliko ugodnejše. Odškodnina, ki jo bode morala plačati Grška, utegne znašati 100 milijonov frankov. Brzobjavka pristavlja, da Grški ne bode težko vsprejeti to breme. 800 milijonov frankov res ni mnogo tudi za malo državo, ali za državo, ki je v takem finančnem položaju, v kakršnem je Grška, je pa tudi to mnogo.

Različne vesti.

Druzega tudi nismo pričakovali! Nocoj ima naš mestni svet svojo javno sejo. Na dnevnem redu je zopet vprašanje slovenske šole, oziroma odgovoriti je na poziv namestništva, da občina imenuje svoje odposlance v dotično komisijo. Šolski odsek predlaga, da naj občina ne imenuje takih odposlancev! Druzega res nismo pričakovali; sklep nocojšnje seje nas pušča torej povsem hladne. Toda žalostno je, da državna oblast ne more ničesar opraviti proti — trmi!

Poročil se je akademski kipar gosp. Redj Progar v Celovcu z g. Karolino Rätner v Silbereggu. Čestitamo!

V popolnilo. Poročevaje v današnjem zjutranjem izdanju o „dejstvih“, s katerimi je poslanec Hortis uničeval Slovence v zbornici poslancev, smo bili tako zamaženi v spretnost tega gospoda, s katero je — ker je potreba tako nanesla — pretvoril pristnega Laha Nicoló Ranzatto v parade Slovence, da smo čisto pozabili povedati, da je junak Ranzatto dobil za svoje junaštvo poštenih 14 mesecev ječe! Vrh tega mora povrtni ranjenemu finančnemu stražniku Roliču 36 gld. za zdravlila, 200 gld. za prebiste bolečine in po 5 nvč na dan od onega dne, ko je bil Rolič ranjen, pa do ozdravljenja!

Dobro! Minolega ponedeljka, ob pol uri popoldne, je šla žena Škedenjskega narodnjaka, gosp. G. B., v zadružno mesnico na lesnem trgu ter zahtevala v laškem jeziku 1/2 kila jagnjetine. Osobje mesnice začelo je upiti: for a i ščavi, for a, for a!!! Omenjena je mislila v početku, da se le norčujejo, ali ko je videla, da druhal le tuli, da se ne zmeni za-njo, ter da jo demonstrativno žali — obrnila se je ter odšla!!! To je dogodek sam na sebi! Sedaj pa lahko govorimo mi in z nami naš narod, žaljen na toli sramoten način. Čujte torej Slovenke! Osobje tržaške mesarske zadruge nam je napovedalo očitni boj. Žalilo je na nesramen način vrlo okoličansko narodnjakinjo. Dobro — sedaj je na nas tržaških in okoličanskih Slovenceh in Slovenkah, da pokažemo, kako se znamo maščevati radi žaljenja svojih sester! Boj, ki ga nam usiljujejo dan na dan, vsprejmemo lahko mi mirno vestjo; bojevali pa se ne bomo s krikom kakor Italijani, ampak nam bode zadostovalo, da nehamo zahajati v trgovine naših nasprotnikov. To se pa mora zgoditi takoj! Sleherni Slovan naj pazi na to, da ne da niti noviča Lahonom, osobito pa židom — ne. Videli bodejo, da nismo njih metle ter da brez nas ne morejo živeti na noben način. Nebodigatreba.

Ženski podružnici sv. Cirila in Metoda je darovala Mária 2 kroni, Milka 10 kron mesto šopka Antonijeti za god.

Koperski izgrezniki pred sodiščem. Včeraj se je moralo zagovarjati pred tuk. deželnim sodiščem 6 Lahov radi glasnih dogodkov povodom vojaškega nabora v Kopru. Državno pravdnistvo jih je tožilo zločina javnega nasilstva, storjenega nevarnim znanjem. Obtožnica je dolžila obtožence, da so dne 6. aprila razgrajali proti Slovincem med vojaškim naborom v Kopru, in da so kričali: „Ven s ščavi, smrt ščavom, ven s Hrvati itd.“ Obtožbo je zastopal izbornim in temeljitim govorom drž. pravdnika namestnik Okretič. Obtožence je branil odvetnik Baseggio. Sodišče je spoznalo krivini vse obtožence in je odmerilo nastopne kazni: Viktorju Dreolin, Umberto Dreolin in Ivanu Krstniku Dreolin po 4 mesece, Josipu A. Decarli 5 mesecev. Jernej de Baseggio 3 mesece. — Karol Bertetich je bil spoznan nekrivim.

Slovenec Anton Škorja iz Dekani, ki je ob tej priliki potegnil samokres in je zapretil napadalcem, ne da bi bil aprožil, je dobil radi javnega nasilstva in prestopka §. 36, 3 mesece ječe.

V ponedeljek ob 9. uri predpoludne bode glavna razprava zoper Josipa Minca in tovariše, ki so na parniku Carli napadli slovenske dijake.

Kaj bi rekli stari Latinci, ko bi vedeli, na kako nizko stopinjo je padla njih toliko obožovana avita coltura? Gotovo bi se preobrnili v grobeh in sramovali bi se na svojih popolnoma izprijenih otrocih, na sedanji omiki avstrijskih Lahonov! Kdor se hoče bojevati, poznati mora moči sovragove in njegovo orožje. Zato treba nam, da jih spoznavamo na pol. polju, za kar treba pa čitati njihove vsakodnevne izbruhe. Kar je nekaj časa sem, postajajo laška glasila uprav besni. Minoli teden sem čital takozvani „Impertinente“. Ta je opisoval štrajk služnikov tramwaya. Ni mu zadostovalo, da poroča o stvari sami, nego je moral primešati še cvetko „avite colture“ s tem, da je zahteval cinično, naj vodstvo tramvaja uporabi to priliko ter naj sčisti tuje elemente iz svoje službe. Naj izžene one kočijaže, ki se z voza v voz pozdravljajo v jeziku, ki žali meščanstvo?! A ta jezik je naš slovenski jezik, deželni jezik v Trstu. Hočete-li več čifatske umazanosti, nego jo ima glavno glasilo avstrijske — iredente?

Nekaj časa se je omenjena evija počela samu z Rimom in z deželo lakote; zadnji čas pa, in sicer od tedaj, ko se je dosegla neka v Trstu in tudi drugod dobro znana alijanca ali zveza (!), postali so čifuti toli drzni, da jim nobena kaluža ni preumazana, da ne bi se valjali v njej. Nobeno blato, pravim, ker nič drugega nego blato je tam pod mestnim tlakom, kjer morajo delati naši siromašni ljudje, a še tega jim ne privoščajo židje in njih zavezniki! Oni („Indipendente“ in „Piccolo“) zahtevajo, naj se odstrani vse, kar diši po našem, po slovanskem, a na ta mesta naj nadomestijo uganite koga, samo čisto — puro sangue; a ne avstrijsko, nego iz Kalabrije, Sicilije ali kaj podobnega!!

Naši ljudje naj le plačujejo davke, naj le pošiljajo svoje sinove v boj za našo državo, toda ko gre za to, da bi si pošteno služili kosček kruha, doma, na svoji zemlji, tedaj pa proč žnjimi, ker so — Slovenci!

Čitatelji pa naj sodijo, ali je v gori navadenem še kako znamenje ne le prave rimljanske omike, ampak tudi človeškega čustvovanja!!

Rojansko konsumno društvo nas prosi objaviti, da bode občni zbor tega društva jutri, v nedeljo, dne 13. t. m. ob že navedeni uri.

Pevsko društvo „Kolo“ pozivlja svoje člene da se redno udeležujejo pevskih vaj, ki se vrše vsako nedeljo ob 3 uri popoldne v prostorih „Tržaškega Sokola“. Pozivljajo se tudi vse gospice pevke na redno zahajanje k vajam, ker se prične poučevanje novih pesmi, posebno se bo oziralo na narodne pesmi Hubada. Torej naj ne izostane nihče! In naj privede seboj, če je le mogoče, vsaj po jednega člana. Odbor.

Velikodušni dar jugoslovanski akademiji. „Prva hrvatska branilnica“ darovala je prigodom svoje petdesetletnice dar od 5000 gld. jugoslovanski akademiji za izdavanje znanstvenih del za občo izobrazbo in to v prvi vrsti v humanitarni stroki. — Slava jej!

Pogozdovanje Krasa. Letošnjo spomlad so na Krasu posadili nad 2.300.000 raznih gozdnih drevesc, katere je zadala ljubljanska c. kr. gozdna drevesnica.

Koliko je vreden renegat? O vrednosti renegatov ni sicer, da bi si belil človek glavo, vendar je vredno toliko z narodnega, kolikor s stališča posamičnih ozirov, da se dene na tehtnico vrednost človeka, ki je izdal svoj narod.

O takem človeku pravi neki francoski učejak, da je slabši, nego zadnji potepuh, kateri navadno, poleg vseh svojih grehov, vendar še ljubi svoj jezik, svojo domovino.

Renegat je, da se izrazimo pravilno, sohrček vseh človeških napak, kajti renegat je zmožen vsakega greha. Ker se je izneveril temu, kar ljubi celó najprimitivnejša žival, izneveri se lahko vsemu.

On je vsled svoje nestalnosti v značajno zmožen nezvestobe v prijateljstvu, v ljubezni, v poštenju. On torej zamore postati tat, goljuf, krivoprisežnik, lažnik, ropar, morilec in samomorilec, ako mu je dana prilika in ga silijo v to razmere. Kajti podlaga vsem tem pregreham je nestalnost v značaju. Ako je torej zamogel izdati svoj jezik, svojo domovino, kar mora biti in je tudi vsakemu človeku po naravi prvi in najvišji zaklad na svetu, zamore storiti tudi drugih pregreh, ki so v primeri z izdajstvom naroda, četudi na sebi morda velike, vendar tej podrejene napake in renegatstvo bi se moralo kaznovati kakor največje hudodelstvo. V Ameriki so nekoč obsodili hudodelca na smrt, o obsodbi je tisti prokel svojo domovino. Pri tej priči je sodišče spremenilo smrtno kazn v — prognanstvo. Obsojenec ni smel nikoli več videti svoje domovine, nikoli več slišati svojega milega materinega jezika. Vozili so ga vedno po morju okrog; z ladije moral je na ladijo, preskrbljen je bil z vsem, toda njegovim vročim prošnjam, njegovim solzam, da bi mu dali vsaj kak časniki, v katerem bi kaj čital o svoji domovini, niso ugodili, — nasprotno! V smislu obsodbe izrezali so njegovi nadzorovalci vsako črtico iz časopisa, ki je poročala o njegovi domovini. Umrl je revež na ladji od tuge in brepenenja po domovini. Njegove zadnje besede so bile: „ni je večje pregrehe, kakor izneveriti se svojem narodu, svoji domovini, a tudi ni hušjega gorja, kakor ne videti, ne slišati o svoji domovini več in ne čuti svojega materinega jezika!“

Ali bi ne bilo dobro, ako bi s takimi hudodelci postopali tudi pri nas tako? Za koliko odstotkov bi se pač potem skrcilo prebivalstvo, recimo, tržaškega lahonstva?

Krvav pretep med žandarji in socijalisti. Kakor poročajo ogerski listi, dogdil se je na binokšno nedeljo v Nodudvarju pri Debrečinu krvav pretep med socijalisti in žandarji. Socijalisti, po največ delavci na polju, so sklicali shod, na katerem so sklenili zahtevati zboljšanja njihovih razmer. Mej zborovalce je stopil prvi sodnik Nabracky in rekel, da se jim izpolnijo želje, ako gredo naražen, kar so zborovalci sterili. Nekaj vodij pa je dal odvesti v zapor. Na to se je zbralo ogromno zborovalcev okoli občinske hiše, kiso zahtevali, da se jim pusti govoriti. Za odgovor je poklical sodnik žandarje in pretep se je pričel. Iz množice je letelo kamenje in drugih nevarnih stvari okoli sodnikove glave in žandarjev. Neki žandar je bil ranjen, na kar so drugi žandarji dvakrat ustrelili med množico. Eden delavec je mrtev, več ranjenih. Še-le ko je došlo novih žandarjev, razšli so se izgrezniki mej klici: „Doli z gospodo! Doli z judi!“

Lepe razmere to!

Toča je minoli teden na Vipavskem naredila veliko škodo v vinogradih. Uradno se ceni škoda na 16.000 gld.

Za uboge rodbine, radi volilnih izgrediv zaprtih okoličanov prejeli smo naslednje nadaljne darove:

Josip Bole na Reki nabral 25 for. za obitelji zaprtih Tržačanov in Istranov, od katerih odpade na Tržačane 12 gld. 50 kr.	
Zinka Grum nabrala med jeseniškimi Slovenkami	5 „ — „
Svetoivanski rodoljubi zložili o binokšnih praznikih	6 „ — „
Skupaj	23 gld. 50 kr.
Prej izkazanih	1508 „ 33 „
Skupaj	1531 gld. 83 kr.

Dalje v prilogi.

Nadaljne darove sprejema drage volje naše upravnštvo; potreba je velika, ker je še vedno okoli 20 zaprtih a 18 obsojenih na več mesečno oziroma več kakor enoletno ječo.

Imena darovateljev za rodbine zaprtih okoličanov. Gosp. Bole z Reke je doposlal 25 gl. in sicer so dorovali:

Fran Bulc 5 f., Ante Šterk 5 f., Josip Bole 5 f., M. P. 3 f., V. Mayer 1 f., I. Knans 1 f., Milan Gremer 1 f., A. C. 1 f., N. N. 1 f., J. Sever 50 kr. in Tarokaš, dobiček 1 f. 50 kr.

Gospodična Zinka Grum z Jesenice na Gorinskem je doposlala 5 gl., katero svoto so darovale:

Gospa Marija Schrey 4 krone, gospica Zinka Schrey 2 Kr., Zinka Grum 1 Kr., gospa Bergmann 1 Kr., Herma Kokalj 1 Kr., Pavla Kren 1 Kr.

Baronica Seefried, unukinja našega cesarja povija je, kakor se poroča iz Zvoju (na Moravskem) predvčerajšnjem zjutraj hčerko. Cesar je že prevzel boterstvo in pooblastil v ta namen namestnika Barona Spens-Boodena.

Ultragermani. „Moravske Orlice“ poročajo fulminantno vest, da je širokoustni germanski kričač in satelit Schönererjev, H. Wolf, slovanskega pokoljenja. Oče mu je bil Vencel Wolf, a njegov stari oče se Vojteh Vleček. In to so ljudje, ki kričijo sedaj, da mora nemška stvar zmagati in če gre — Avstrija na kose. (Glej današnjo čitico o vrednosti renegstov.)

Krasna žetev kapitalizma. Lastnik severne Ferdinandove železnice, Rothsild, ima od iste velikanskih dohodkov. Od 37.508.000 gl. pripadlo je njemu leta 1896. čistih 9.198.000 gl. Lokalne železnice in rudniki Ferdinandove železnice so donesli Rothsildu malenkost 1.939.000 gl. itd.!! Ali je misliti potem na uspešno obrambo nasproti mejnarodnemu kapitalizmu? In tako bi šlo naprej tako dolgo, da si mejnarodni kapitalizem podjarmi ves svet, ki bi mu potem hlapčeval. Brezsrčen in brezvesten je zadosti. Ali pa mu to „grabljenje dela tudi čast? No, zato se ne zmeni on!

Nova slička iz Italije! O škandalu v zavetišču za otroke v Neaplju, o katerem se je že nekaj malega pisalo, a so hoteli zadušiti stvar tam doli, čujejo se novi glasovi. Pokrajinski svet v Neaplju ki je odobral dolgo vrsto let, kar se mu je polagalo od strani vodstva iraenovanega zavoda, dobil je hkrati toliko poguma, da je obesil stvar na veliki zvon. Poslanca Bovio in Macola sta razgrnila vso zadevo pred komoro in tako je prišlo na dan nezasišanih stvari. Posameznosti zadoščajo vže, da smatra ljudstvo upravitelje zavoda — naravnost morilce. Vlada je že razpustila tudi upravni svet zavoda in postavila na mesto istega svojega komisarja. O škandalih se čuje dosedaj sledeče: od 856 otrok, ki so bili leta 1895 izročeni v varstvo ročenemu zavodu, ostali so živi trije! In od vseh gojencev minolih sedmih let, ostalo jih je samo še dvajset. A najzanimiveje je to, da uprava zavoda niti ne ve povedati, kam so prišli otroci, katere se je „radi prenaplajenja zavoda“ odposlalo v — druge zavode. (Sodišče vsaj morda prisili upravo k resnični izpovedbi. Op. uredn.). O tem ni nijednega izkaza. Nesramnost dičnih upraviteljev pak je šla še dalje. Da bi hranili stroške, spoznali so vsakega otroka, ki je prekorachil sedmo leto, za nepoboljšivega in se jim je tako posrečilo, dotične otroke spraviti v državna odgojevališča. Vse je bilo popačeno v tem groznem zavetišču. Prostori so bili premajhni, uprava vsa v neredu, zdravstvene razmere ostudne; dojilke prestare in preobložene, perilo zdravih in bolnih otrok in odraslih pomešano, desinfekcija in čiščenje sploh neznano. Poleg tega se je ravvalo glede dojilk tako lahkomišelnostno pregrešno, da so iste z raznimi grdimi boleznimi še nadalje opravljale svoj posel. Tajnik ministerstva notranjih stvari je imel splošno strogo preiskavo. To je vse lepo, — a kam so izginili vsi milijoni, katere dežela neapeljska izdaje za bolnišnice, sirotišča in dobrotelne zavode, — tega italijanska komora pač ne izve nikdar. — In to je tista blažena domovina Italija, katero opevajo v — Trstu na način toliko žaleč Slovence. Take domovine bi se mi Slovenci sramovali in potemtakem imamo pravico nazivati Italijo ne blaženo, marveč — onesnaženo, tužno

in — kužno Italijo. Le proslavljajte jo, a pustite nam našo Avstrijo, katere ne damo za sto vaših Italij!

Defraudacija v višjih krogih. V Neaplju je izginil nek mladi vojvoda, ki ni samo pustil za saboj ogromnih dolgov, marveč je okradel neko aristokratsko družino za 80.000 lir. Čedalje lepše v blaženi Italiji!

Vedeževalka Lenormand. Prorokovanje te francoske vedeževalke se je baje dozdej izpolnilo že do pičica in sicer od l. 1848. sem pa do danes. V knjigi, ki je izšla o vedeževalki Lenormand, se čita nadalje: Grške čaka vihar, ki prevrže v iste vse razmere, tako, da kralj iz lastne volje zapusti deželo. Grki si bodo dvakrat prizadevali zapoditi Turke iz Evrope v Azijo, a oba krat bodo premagani, slednjiš jim pride na pomoč veliko združenje ljudi, kateremu začetek bo na Nemškem, ki očistijo Evropo od Turkov in Grki preneso svoj sedež zopet v Carigrad. Tako knjiga. Ali se izpolni vse tako? Mi menimo, da glede Grkov v Carigradu se je vendar nekoliko zmotila vedeževalka.

Na biciklu okoli sveta. Potovanje okoli sveta ni baš majhna stvar; marsikaterega je že stalo drzno podjetje — življenje. Tudi v naših dneh, ko imamo zahvaliti civilizaciji na mnogih potovalnih sredstvih, je tako potovanje sila nevarno, kajti, ako se hoče obkobiliti ves pas našega planeta, poiskati se mora krajev, ki, ali so popolnoma neobljudeni ali pa obljudeni po divjih narodih, ki so še nevarniši nego divja zverina. Poleg tega je raznoterih označij, škodljivih zdravju in vsakovrstnih drugih nasprotij, izvirajočih iz prirode naše zemlje.

Vendar je kljub vsem neprijetnostim tacega potovanja že marsikdo in celo na nenavaden način dovršil potovanje okoli sveta. Saj še ni dolgo temu neki Francoz v samokolnici pripeljal svojo ženo okoli zemlje. Vožnja okoli sveta na biciklu pa že ni več tako nenavadna reč, vendar se ne posreči vsakemu. Tako je bil n. pr. Nemec Lenz, ko se je vračal domov, umorjen v mali Aziji, ker so ga divji Kurdi imeli za — hudiča. Na biciklu so obpotovali svet in srečno dovršili potovanje dosedaj samo trije, Stevens, Allen in Sachtleben, — četrty pak je Nemec Henrik Horstmann, ki je dovršil čutapolno vožnjo. Pred dvema leti je nastopil težavno pot in mnogokrat mu je že prešlo za življenje. Največ težave so mu povzročili zimski viharji v severni Ameriki in razni roparji, ki se vlačijo po tej širni državi okrog. Tudi vročina mu je prizadejala silnih težav in nekaterekrat bi bil skoro poginil od žje. A on je vstrajal, ta junak kolesa, in srečno došel v Evropo. 26 majnika je prišel Horstman v Trst, dovršivši 20.000 kilometrov pota.

Gospodinjka šola. V Ljubljani se konečno ustanovi prva gospodinjka šola na Slovenskem in sicer za deklice manj premožnih rodbin. Predvčeraj se je na mag. vršil osnovni shod za ustanovitev te šole, kateremu je predsedoval sam župan Hribar. V odbor so bili izvoljeni: gospa Hribarjeva, gospa dr. Tavčarjeva, gospa dr. Volčičeva, gospodična Pavškova in gospa Šubičeva. Gospodje pa: Dr. Majaron (načelnik), Gostinčar in Mandelj. O potrebi in namenu je govoril gosp. Mandelj. — Želimo, da bi to navdušenje za tako očitno koristno stvar ne ostalo samo slamanat plam, marveč da obrodi plemenit sad, vreden našega naroda. Za ustanovitvijo „gospodinske šole“ v Ljubljani pa naj bi sledile brzo še gospodinske šole po deželi, kjer so v mnogokaterem pogledu še mnogo, mnogo potrebniše, nego pa v mestu.

Velika elementarna nesreča. Mesto Volron v okraju Isère na Francoskem je zadela 6. t. m. velikanska poplava vsled „vodnih blač“, ki so se dvignile v reki Isère in so, odtrgavše se zopet od oblaka, se svojo neizmerno vsebino vode poplavlile vse mesto in okolico. Veliko število hiš, papirnic in predilnic za platno in svilo je bilo uničenih. Voda se je dvignila tako hitro, da je v par minutah desegla višino mnogo metrov. Škode je nad 10 milijonov frankov. 4000 delavcev ostane sedaj za več mesecev brez dela. Pogreša se dosedaj 6 oseb. Dvanajst mostov je potrgan, promet je zaustavljen, vojniki delajo brvi za silo. Slika mesta in okolice je grozovita, obupna. Ubogi ljudje!

Kolera. Iz Kaira poročajo „Daily News“, da se je v El Toru pojavil slučaj kolere mej romarji v Meko.

Na vseh koncih in krajih.

VII.

Vi, gospod urednik, ste pa res pravi pravcati — neverni Tomaž! Kakor imenovani „joger“. Gospodov ni hotel verjeti, da je njegov „mojster“ vstal od smrti, dokler ni položil svojega prsta v Njegove rane, tako pravite i Vi: dokler ne vidite mojega potnega dnevnika na svoje oči, ne morete verjeti, da bi tekom lanskega leta bil napravil zgolj tistih „petero skokov“ in še od teh jih je nad polovico „negativnih!“ No, da! Verjamem Vam, da kaj tacega ne morete verjeti in Vam tudi ne treba! Saj sem Vam pisal vendar, da Vam predstavim le polovico svojih najpoglavitejših skokov! S tem je pač menda povedano dovolj jasno in razločno, da sem mimo opisane petorice izvršil še mnogo drugih, več ali manje znamenitih in zanimljivih skokov, katerih pa Vam nisem mogel ali prav za prav nisem hotel ovaditi ali kalli! Ta bi bila lepa, da bi v 365 dneh in v baš tolikih nočeh ne bil napravil več, nego li onih bora petero skokcev! Da-li bi bil vreden svojega kobdilskega imena, če bi bi tolik „narodni lenuh“? Ne, ne! S tolikajšnjim in takšnim, prečnim narodnim grehom bi si ipak ne hotel — kakor bi rekel brat Hrvat — „obteretiti“ pregrešne duše svoje! Baš narobe je res! Izvršil sem namreč baš lani toliko raznovrstnih skokov, zabavih in dolgočasnih, prijetnih in težavnih, da bi Vam jih ne vedel niti naštet, kamo-li opisovati vsakega posebej in vseh skupaj v celotni vsoti ter Vam podati o njih izidu dovoljen pregled!...

Dà, gospod urednik! Kdor, kakor jaz, poskakuje in skače vzdržoma in nepretržno vse leto, dan za dnevom, dà i po noči, ta pač obkače in preskače nekaj svetá ter tudi priskače v marsikakšen kraj in se naposled i naskače! Tristošestdesetpet skokov, resničnih in pravičnih skokov na leto najmanje in to na vse mogočne konce in kraje, dà, in včasih še po dva, tri skoke na dan, pa govorite o — petorici skokov skozi vse leto! Saj ste me videli oni večer, ko sva zalila tiste „frigane sardončke“ z rezkim Katalanovim terančkom ondu „Pri dvanajstih murvah“, da sem bil pripravljen na skok tja gori za — Karavanke! No, glejte! Ko ste Vi potem v „Vipavski zadruzi“ šteli izpuščene pike v dotiskanem svojem listu, skakal sem jaz čez kršni Kras proti sredopiju naše nezjedinjene Slovenije; ko se je Vam o polnoči sanjalo o neznošnih „Razmerah na Primorskem“ in o brezkončnem romanu: „Fromont mladši in Risler starejši“, naslajal sem si jaz svoje čulo o blagoglasnih vsklikih: „Lajbach — Ljubljano-o-o: šinf minuten! Šnelck nach Vin — ajuštágu!“; in ko ste potem drugo jutro Vi s svojim peresnim črtalom parali trdo ledino slovenske žurnalistike ter polnili brezdano Danajidino rešeto svojega „glasila“, srkal sem jaz pristno Kathreinovo kavo („pijem jaz tako rada!“), zabeljeno s penečo smetano, tam za širokoplečnim — Dobradem! Potem sem pa počival in poležaval dva dneva v zelenem — „Kačjemdolu“ pod košato lipo, po kateri so brneli čebelni roji, a okrog mene po bujni trati so se pasli gostoljubnega mojega „gospoda baróna“ pisane jate „píckov“ in „pujskov“.

Vidite, gospod urednik! Takih in enakih skokov bi Vam mogel navesti na — tisoče iz poskočnega življenja svojega, pa — ne maram! Kaj je Vam „treba“ namreč vedeti: kod jaz skačem ter kedaj in kako? Še mnogo manje pa Vas ima brigati: kedaj, t. j., katero uro, minuto in sekundo da zopet odskačem ali odskočim s tega in onega konca ali kraja? In naposled: kam, da je namenjen skok — ne! tega Vam pa že sploh ne ovadim, kajti potem bi me zopet nadlegovali in priganjali, da Vam poročam kar na licu mesta: kako je bilo tu in kako ni bilo tam ter kakšen uspeh da sem dosegel na vsakem posamičnem skoku.....

No, da ne porečete zopet, da se le baham, naštejem Vam v naslednjih vrstah še nekatere postaje sè svojega poskočja! In da ne bodete dvomili: da li sem bil tudi zares na tem ali onem konci in kraju, dokažem Vam takoj zajedno svoj alibi, t. j. pomolim Vam pod nos karakterizujoče znake dotičnega mesta, trga ali kraja: V Gradcu n. p. sem se poklonil zvonoglasni „Lizi“ gori na „Gradu“, v Pulju pa sem obkaskal trikrat rimljanski „Amfiteater“; v Vidnu na Laškem sem segel v roko ondu na trati nizko stoječemu Garibaldiju,

Slovenci in Slovenke!

**spominjajte se
o vsaki priliki naše prekoristne družbe**

sv. Cirila in Metoda

Svoji k svojim!

**To Vam bodi geslo v gospo-
darskem življenju!**

